

8ος ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

I. ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Λυσίας, Κατὰ Ἐρατοσθένους 4 - 7

[4] Οὐμὸς πατήρ Κέφαλος ἐπείσθη μὲν ὑπὸ Περικλέους εἰς ταύτην τὴν γῆν ἀφικέσθαι, ἔτη δὲ τριάκοντα ὥκησε, καὶ οὐδενὶ πώποτε οὔτε ἡμεῖς οὔτε ἐκεῖνος δίκην οὔτε ἐδικασάμεθα οὔτε ἐφύγομεν, ἀλλ' οὕτως ὥκοῦμεν δημοκρατούμενοι ὥστε μήτε εἰς τοὺς ἄλλους ἐξαμαρτάνειν μήτε ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀδικεῖσθαι. [5] ἐπειδὴ δ' οἱ τριάκοντα πονηροὶ καὶ συκοφάνται ὄντες εἰς τὴν ἀρχὴν κατέστησαν, φάσκοντες χρῆναι τῶν ἀδίκων καθαρὰν ποιῆσαι τὴν πόλιν καὶ τοὺς λοιποὺς πολίτας ἐπ' ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην τραπέσθαι, [καὶ] τοιαῦτα λέγοντες οὐ τοιαῦτα ποιεῖν ἐτόλμων, ὥς ἐγὼ περὶ τῶν ἐμαυτοῦ πρῶτον εἰπὼν καὶ περὶ τῶν ὑμετέρων ἀναμνησάμενοι πειράσομαι. [6] Θέογνις γὰρ καὶ Πείσων ἔλεγον ἐν τοῖς τριάκοντα περὶ τῶν μετοίκων, ὥς εἶέν τινες τῇ πολιτείᾳ ἀχθόμενοι· καλλίστην οὖν εἶναι πρόφασιν τιμωρεῖσθαι μὲν δοκεῖν, τῷ δ' ἔργῳ χρηματίζεσθαι· πάντως δὲ τὴν μὲν πόλιν πένεσθαι τὴν δ' ἀρχὴν δεῖσθαι χρημάτων. [7] καὶ τοὺς ἀκούοντας οὐ χαλεπῶς ἔπειθον· ἀποκτινύναι μὲν γὰρ ἀνθρώπους περὶ οὐδενὸς ἡγοῦντο, λαμβάνειν δὲ χρήματα περὶ πολλοῦ ἐποιοῦντο.

ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΣ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

Οὐμὸς = ο δικός μου

φεύγω δίκην = διώκομαι δικαστικά

ἐξαμαρτάνω εἰς τινα = βλάπτω κάποιον

συκοφάντης = αὐτός που οδηγεῖ εὐπορὰ άτομα στα δικαστήρια με σκοπὸ νὰ τοὺς αποσπάσει χρήματα. (Στὴ μετάφραση νὰ παραμείνει “συκοφάντης”).

πολιτεία = τὸ πολίτευμα

ἄχθομαι = εἶμαι δυσαρεστημένος

πειρῶμαι = ἀποπειρώμαι, δοκιμάζω, επιχειρῶ, προσπαθῶ

δοκεῖν, τῷ δ' ἔργῳ = νὰ δημιουργήσουν τὴν ἐντύπωση, στὴν πράξη

ὁμως ...

περὶ οὐδενὸς ἡγοῦμαι = θεωρῶ ἐντελῶς ἀσήμαντο

περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι = θεωρῶ πολὺ σημαντικὸ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

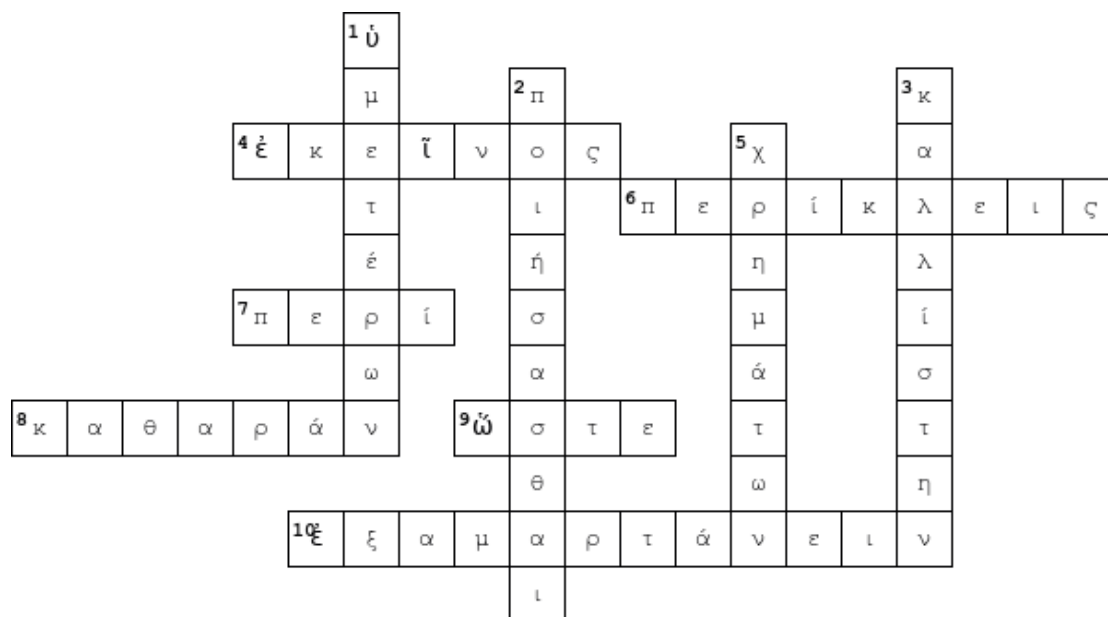
1. [4] Ούμους πατήρ Κέφαλος ἐπείσθη ... ἀναμνήσαι πειράσομαι. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική γλώσσα το παραπάνω απόσπασμα, αξιοποιώντας το βοηθητικό σχολιασμό που σας δίνεται.

MON. 20

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο πατέρας μου Κέφαλος ακολούθησε τη συμβουλή του Περικλή και ήρθε σ' αυτό τον τόπο, όπου έζησε τριάντα χρόνια και με κανέναν ποτέ ούτε εμείς ούτε εκείνος δεν ήρθαμε σε δικαστικό αγώνα, ούτε ως κατηγοροί ούτε ως κατηγορούμενοι, αλλά ζούσαμε τον καιρό της δημοκρατίας με τέτοιον τρόπο, που ούτε εμείς βλάφταμε τους άλλους ούτε οι άλλοι μας ενοχλούσαν. Όταν πήραν την εξουσία οι Τριάντα, αυτοί οι πανούργοι και συκοφάντες, διακήρυξαν ότι ήταν απαραίτητο να εκκαθαρίσουν την πόλη από τα επικίνδυνα στοιχεία, και έτσι να οδηγηθούν οι πολίτες σε μια φρόνιμη και ενάρετη ζωή. Μολονότι όμως υπόσχονταν κάτι τέτοια, τίποτε απ' αυτά δεν επιχειρούσαν να πραγματοποιήσουν, όπως θα προσπαθήσω να σας θυμίσω και σχετικά μ' εσάς, αφού μιλήσω πρώτα για το προσωπικό μου θέμα.

2. Να συμπληρώσετε την ακροστιχίδα, βασιζόμενοι σε λέξεις του κειμένου. Στη συνέχεια, να μεταφέρετε τις απαντήσεις σας με πεζά γράμματα και πολυτονικά στο τετράδιό σας.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ

4. Αρσενική αντωνυμία που δείχνει.
6. Έτσι καλείς τον Περικλή.
7. Πρόθεση της αναφοράς.
8. Την καθαρή στα αρχαία Ελληνικά.
9. Συμπεραίνει.
10. «Τό δīs ... οὐκ ἀνδρός σοφοῦ.» (στον Ενεστώτα)

ΚΑΘΕΤΩΣ

1. Των δικών σας.
2. Ποιῆσαι στην μέση φωνή.
3. Έτσι λέμε αλλιώς την ἀρίστην.
5. «Πάντων ... μέτρον ἐστὶ ἄνθρωπος.»

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΜΕ ΠΕΖΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΟΝΙΚΑ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ	ΚΑΘΕΤΩΣ
4. ἐκεῖνος	1. ὑμετέρων
6. Περικλείς	2. ποιήσασθαι
7. Περί	3. καλλίστην
8. καθαράν	5. χρημάτων
9. ὥστε	
10. ἐξαμαρτάνειν	

MON. 10

3. Να αποδώσετε με δικά σας λόγια, χωρίς να επαναλάβετε λέξεις από το κείμενο, τον χαρακτηρισμό του Λυσία για τους Τριάκοντα. Δικαιολογείται ο χαρακτηρισμός με όσα αναφέρει ο ρήτορας στο απόσπασμα; Η απάντησή σας να είναι όσο το δυνατόν πληρέστερη, χωρίς όμως να υπερβαίνει τις 60 λέξεις.

MON. 10

- Ραδιούργοι, δόλιοι, εκβιαστές, ψεύτες, ύπουλοι
- Ενώ υπόσχονταν ότι θα οδηγήσουν την πόλη στην αρετή και τη δικαιοσύνη οδήγησαν τελικά πολλούς συμπολίτες τους στο θάνατο για να κερδίσουν χρήματα

4. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες, σημειώνοντας δίπλα σε καθεμία (Σ) ή (Λ), αντιστοίχως.

- α. ἀφικέσθαι: είναι απαρέμφατο ενεστώτα ΛΑΘΟΣ
- β. ἐξαμαρτάνειν: το απαρέμφατο αορίστου β' είναι ἐξαμαρτεῖν ΣΩΣΤΟ
- γ. πονηροὶ: ο συγκριτικός βαθμός είναι πονηρότεροι ΣΩΣΤΟ

- δ. **συκοφάνται**: η δοτική πληθυντικού είναι **συκοφάντεσι**
ΛΑΘΟΣ
- ε. **τοὺς λοιποὺς πολίτας**: στην ονομαστική πληθυντικού γίνεται
ὦ λοιπέ πολίτη **ΛΑΘΟΣ**
- στ. **πρόφασιν**: στη γενική του ίδιου αριθμού γίνεται προφάσεων
ΛΑΘΟΣ
- ζ. **καλλίστην**: ο αντίστοιχος τύπος στον συγκριτικό βαθμό είναι
καλίωνα **ΛΑΘΟΣ**
- η. **ἔπειθον**: είναι γ' πληθυντικό αορίστου β' **ΛΑΘΟΣ**
- θ. **ἐποιοῦντο**: η ευκτική ενεστώτα στο ίδιο πρόσωπο και φωνή εί-
ναι **ποιοῖνται** **ΛΑΘΟΣ**
- ι. **εἶναι**: η ονομαστική πληθυντικού του θηλυκού της μετοχής
του μέλλοντα είναι **ἔσεται** **ΛΑΘΟΣ**

MON. 10

5. Να γράψετε τον σωστό τύπο της λέξης που σας δίνεται στην
παρένθεση, για να συμπληρώσετε τις παρακάτω αρχαιοπρεπείς
εκφράσεις που χρησιμοποιούμε στα νέα ελληνικά :

1. ἕκαστος ἐφ' ᾧ **ἐτάχθη** (τάττομαι)
2. τά ἀγαθὰ **κόποις** κτῶνται (κόπος)
3. τὸ πεπρωμένον **φυγεῖν** ἀδύνατον(φεύγω)
4. τρόπος τοῦ **λέγειν** (λέγω)
5. ἐν **πάσῃ** περιπτώσει (πᾶσα)
6. ἁμαρτίαι **γονέων** παιδεύουσι τέκνα (γονεύς)
7. δοῦναι καί **λαβεῖν** (λαμβάνω)
8. σύν **γυναιξί** καί τέκνοις (γυνή)
9. τηρῶ σιγὴν **ιχθύος** (ιχθύς)

MON. 9

6. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους όρους της στήλης Α, επιλέ-
γοντας από τη στήλη Β το γράμμα που αντιστοιχεί στην ορθή απά-
ντηση και αντιγράφοντάς το στο τετράδιό σας.

A	B
1. συκοφάνται	α. κατηγορούμενο στο «οί τριάκοντα»
2. ποιῆσαι	α. τελικό απαρέμφατο, υποκείμενο στο «χρῆναι»
3. καθαρὰν	α. κατηγορηματικός προσδιορισμός στο «τὴν πόλιν»

4. ἐπ' ἀρετὴν	β. εμπρόθετος επιρ/κός προσδιορισμός του σκοπού
5. τῷ ἔργῳ	α. δοτική του τρόπου στο «χρηματίζεσθαι»

MON. 10

7.α) Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους της Νέας Ελληνικής με το κατάλληλο ομόρριζο ή ετυμολογικά συγγενές (απλό ή σύνθετο) της λέξης λέγοντες, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- α. Πολλοί νέοι σήμερα εξαιτίας της χρήσης του κινητού τηλεφώνου δε χρησιμοποιούν τη γλώσσα κι έτσι παρατηρείται το φαινόμενο της λεξιπενίας
- β. Στα ἔπη του Ομήρου συναντάται το ιδανικό του πολεμιστή της αρχαίας εποχής.
- γ. Ο πρόλογος ενός άρθρου πρέπει να προσελκύει του αναγνώστη, ώστε να συνεχίσει να το διαβάσει.
- δ. Η συντήρηση των τοπικών διαλέκτων οδηγεί στην πολυμορφία κάθε εθνικής γλώσσας.

MON. 8

7.β) Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με το κατάλληλο ομόρριζο (απλό ή σύνθετο) της λέξης του κειμένου που σας δίνεται, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- ἐπείσθη: Δεν ήταν πειστική η δικαιολογία του, ώστε να του συγχωρήσουν το λάθος του.
- ἀφικέσθαι: Κοινός προβληματισμός των πολιτών είναι εάν υπάρχει σήμερα κάποιος ικανός ηγέτης.
- ᾠκοῦμεν: Το ενοίκιο αυξήθηκε λόγω της ανακαίνισης του διαμερίσματος.
- κατέστησαν: Δημιουργήθηκε απόστημα στο δόντι, με αποτέλεσμα να λάβει άμεσα ισχυρή αντιβίωση.
- πόλιν: Πλήρωσε πρόστιμο στην πολεοδομία, επειδή δεν είχε δηλώσει την επέκταση της βεράντας.
- λοιπούς: Μαζεύτηκαν πολλοί πιστοί για προσκύνηση των ιερών λειψάνων του Αγίου.
- ἐποιοῦντο: Κατηγορήθηκε για παραποίηση δημοσίου εγγράφου.

MON. 7

II. ΘΕΜΑΤΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

A. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις, επιλέγοντας και γράφοντας στο τετράδιό σας τη σωστή απάντηση από τις προτεινόμενες:

1) Η πάροδος ανήκει :

β. στα λυρικά - χορικά μέρη της τραγωδίας

2) Η δωρική διάλεκτος ομιλούνταν:

α. στις αποικίες της Ν. Ιταλίας

3) Οι χαρακτήρες της Οδύσσειας προέρχονται:

α. από όλα τα κοινωνικά στρώματα

4) Επτά πόλεις φιλονικούσαν για την καταγωγή του!

α. Όμηρος

5) Η αγάπη του προς την Αθήνα ήταν μεγάλη (φιλαθηναϊότατος) και γι' αυτή του την προσήλωση η Αθήνα του επιφύλαξε πολλές τιμές.

α. Σοφοκλής

6) Οι Περσικοί Πόλεμοι αποτελούν αντικείμενο του έργου:

β. του Ηροδότου

ΜΟΝ. 6

B. Να αντιστοιχίσετε τους αριθμούς της στήλης Α με τα γράμματα της στήλης Β (πέντε στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν).

Οι απαντήσεις να γραφούν στο τετράδιό σας.

A	B
1. Ξενοφώντειο πρότυπο ηγέτη	γ. Αγησίλαος
2. Ευριπίδης	α. Ελένη
3. Πλούταρχος	ι. αθανασία της ψυχής
4. εμφάνιση από μηχανής θεού	ζ. γερανός
5. κατά ποιόν μέρος της τραγωδίας	η. όψις

ΜΟΝ. 10

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!